

KRISOSTOMO DEUNA "APAIZ"

SARRERA- Apaiz izan nai degunok jarraibide asko ditugu, baña maiz bide berri billa ibiltzen gera. Santuak izan dira apaizgoaren barren maña ondoen ulertu dutenak. Orregatik lan ontan Krisostomo domearen bizitz eta erakutsiak azaldu nai nituzke.

Lan onek bi zati izango ditu:

1. Elburua: Bere "Apaizgoa" liburuan erakusten diguna.
 2. Costantinopla'ko Alkian Gotsai; bere bizitza.
1. Elburua: "Apaizgoa" liburua.

Gerkar eleiz-gurasoen artean Origenes bakarrik degu Krisostomo baño ohea idazten. Apaizgoa liburu onek sei atzalburu ditu. Beti izan da onenetakoa; bai gai onetas lenengoetakoa dalake, Bai ta Costantinopla'ko Gotsai Jaunak bere biotzetik serion maitasun gartsu ta xamurtasun berezi bat esarri ziolako ere. Garrantzi aundiko izan zan bereala. Nila ibai ertzeko lekaidetxe-buru zan Pelusid'ko Isidorok ere asko aipatzen du; 392'gn urterako Jeronimo deunak esagutzen zuan.

Esan ditzagun itz bi Krisostomoren liburu eder, zoragarri oni buruz: Krisostomo donea izlari trebea degu. Baña bere itza ulert-errex ta xamurra da. Ez uste izan teologigari (itz onek zeat meatz esan nai duan eran) sakona izan zala. Garai artako estabaidak ajola gutxi ari. Auzi auetan sartzea etzuan nai izan. Bere ondorengoen idatsitan, Arrio, Nestorio, ta Eutike'ren estabaidetan artuemanik etzuala izan ikusten dugu. Ta gai auetan, Atanasio, Cirilo, Basilio edo Gregorio'ren antzik etzuan. Bere lana oiturak zuzentzea baitzan. Orregatik ordukoen esana su zan: "Mopsuestia'ko Teodoro Jakinduriz jazten ari da, baña Krisostomok

eguneroko oiturak aztertzen ditu".

Berak esaten zuan:"Idazti deuna guk eztegu zuek ikasi dezazuten irakasten,zuen oiturak zuzentzearren baizik.Au gabe, Idazti deuna erakustea edo irakurtzea alperrikako da". Bai, bear zilleiztilari(moralista) eta gizaldi guztietako izlaririk trebe ta onenetakoa bai dugu.

Bereala erri guztiak "Urrezko ao" izen-ordez deitzen zion.Eliz-gurasoen idaztien edeslari batek dionez izlaririk bikain eta errikoiena omen da;ez kristau artean bakarrik,sinismen-gabeen artean ere bai, Demostenes kendu ezkeru.

Laburki esan dezagun orain liburu au noiz idatzi zuan.

Juan leñargi aundikoa zan. Bere ama alarguna azeria ona ematen saiatu zan.Ortarako,garai artako izlarrien buru zan Libario'regana biali zuan.Edozein gai erabiltzeko trebetasuna argandik ikasi zuan.Geroz trebetasun eta erretasun onekin Berri Onaren mami garbi-sakona ikusarazten digu.Baña trebetasun au ezta egiaren kalte,edergarri baizik.

Bere lan au 381-386 urte inguruan idatzi zuan, artean jaulpatsein (diakonu) zala.Liburu au idatzi aurretik sei urte igaro zituan basamortuko lekaidetxe batean Jaungoikozko gaiak ikasi ta ausnartiaz. Liburu au Joanek apaizgintzaz daukan iritzia dala esango nuke.Eta onela,berra apaiz ez izanik garrantzi aundiagoa dauka.

Lenengo Basiãio'rekiko bere adiskidetasuna agertzen digu.(Basilio au Cesarea'ko Gotzai,Basilio "aundia" ezta).Baita ere bere lagun Basilio nola,apaiz lenengo,eta gero Gotzai egin zuten. Berak,berriz, apaiz egin nai zutenai iges egin zien.Berak gero zergaitik iges egin zuan azaizten digu eta bere jokabide au ontzat emateko Basilio-ri eskatzen dio. Lelo au da liburuaren ari. Eta ari oni jarraituz beste gai guztietaz mintzatzen da.

Krisostomo "jaulpatsein" izanik apaizgintza oso-oro ikustatzen du. Bere aunditasun,neke,ta arrisku guztiakin. Onela bere jokabidea,naiz apaiz,naiz gotzai ez izatea,ontzat artu arazi nai du.

Iru gogai etengabe erabiltzen ditu:

1. Apaizak bere eginkizunak ondo betetzeko dauzkan eragozpenak.
2. Apaizaren aundi ta edertasuna.
3. Krisostomoren oarrak.

1. Bere liburutik zati batzuk aukeratu ditza-gun: "Erne egon bear du apaizak edozein gudatako. Mota askotakoak dira gure etsaiak eta guztiei aurka egin bear diegu. Baditeke... sinisgabeak, judutarrak edo "maniqueok" otso amorratuak lez gure artaldea irintsitzera etortzea; erne egon gaitezen. Gudariak, ona baldin bada, esnai eta argi egon bear du beti; ermaiago oraindik etsaia etxe barruan badauka".

"Baña burruka oiek ikusita alaz ere norbait, gai izkutuak aztertzen ari diran etsaien aurka jeikitzen baldin bada, arro eta ezjakintzat artzen da. Orregatik bere eliztarrai izki-mizki aukeratu utzi arazteko Gotzaiak zur eta zentzuduna izan bear du" (4. gn. liburuan).

"Bai zailla dala sendagillearen lana! Gerta leike gaiztoa bigunki erabiltzea; aiztoa ezurretaraño sartu bearrean azal ebaki bat besterik ez egitea. Baña gogorki erabilli eta gaiztoa zapuztea ere baditeke. Ta au es da obeago" ("gn. liburuan"), Bai dala bearrezko edonor naiz zigortzean naiz zuzentzean zur eta zentzudun jokatzeari!.

Basilio-k berriz ere apaiz egiteko esaten dio. Baita Joane ere erantzun: "Ez nazak zigorkada seguru batera eragin. Eginkizun oratarako "aingeruen ekanduna" (Birtutea) bear bai da; basamortuan erritik urrun bizi diranak... ..atseden geiago nai ditek, lasai ta pakean bizi izan afen... Izan ere apaizak, bere anima kutsa ta erru guztietatik garbitu ta errugabe bizitzeko bear duan indarra aundia bai da!" (5. gn. liburuan).

Baña Krisostomo-k eztu uzten apaizgoa berarekin dakazkin egin bearrengatik, apaizgoaren aundi eta edertasunagatik baizik.

2.-Apaizgoaren eder eta aunditasuna. Lemen apaiz izatea zer dan agertzen digu: "Apaiza Jaunfoikoaren aurrean mundu guztiaren bitarteko da"... "Apaiza mundu guztiaren eskubide dun eta guztion aita lez Jaunarengana urreratzen

da"...Azkenik Jesukristoren esan au gogoratzen digu:"Apaiza giza-argi eta lurrarekiko gatza da".

Apaizgoa gañera Xto'gan daukagun maitasun agirik aundiena da:"Maite banazu,zitu nere ardiak"(Io.21-15). Esan zazaiken:"Barau egin maite banazu...Edo ernai igaro".. eta sbar.Baña olakorik ez dio agintzen ,"ardiak zaintzeko baizik" (2'gn liburuan).

Apaizgoaren izamena utzi eta bere almenak (almenak ikusten asten bagera,Krisostomo'ren biotz gartsuan o-iartzun sakon eta berdiñak sortzen dira.

"Odol eta aragizko gizona izanki,zeruko ondasunen eskubide guztiak dauzka apaizak. Aingeru berak ez daukaten eskubide bat ere bai;obenak barkatzekoa" (3'gn liburuan). "Aldareko opari eder, zoragarria eskeintzeko almena gañera.Bai gabri eta ukatua izan bear duala apaizak,Aingeruak au ta aldarea inguratzean eta Aldunek aldare domean zeruko Jauna jauresten dutenean...! (6'gn liburuan).

Apaiz gañera: a)Jaungoikoaren eskuordeko da(I Cor. 4-19)

b)Gure animen egizko aita.

k)Gai ontan Pablo domearen irudia

jartzen digu gure begien aurrean Joan Krisostomo'k.Ezer-txo ere ez dugu esan orain artean Joanek Pablo domeari zion begirunez. Apostoluaren bizitza ta erakutsiak etengabe gogoratzen dizkigu.Antiocki'n eta Costantinopla'n 250 itzal di gutxienez egin zituan Pablo domearen idazkiaz.

Pablo domea islari trebea izanik Joanek Jarraibidetzat jartzen digu.Izlari ederra degu bear ere.Len esan degunez "urrezko so-dum" izen-ordez deitzen zioten. Laugarren liburu erdia eta bostgarren liburua osan apaizak "Berri Onaren zabaltzaille izan bear duala adierazten digu".

Apaizak Israel'ko Maixu dan lez its egin bear du.Eta lenen entzuleen biotzetaz jabetu,auen animetan Jaungoikozko azia ereiteko."Ez dedilla erria apaizaren zuzendari izan,apaiza erriarena baizik".

Bera,garai artako islari-etxe onenetan ikasle izan zan.Ondotxo ezagutzen zituan gerkar izlariak,Ala ta

gustiz ere Pablo donea jarraibidetzat jartzen digu.

Azkenik bi oar egiten dizkigu:1.-Ez dezala inork arrokeriz itz egia.

2.-Maixuak(erakusten duanak) lenen berak egin dezala erakusten duana.

3.- Joanen oarrak.

1.)Lenengo apaizari ,Satanas'ekiko guda irabazteko erri egoteko esaten dio;etsaiaren indar eta jokabideak ezagutu bear ditu. Orregatik esan leika:"Apaizaren bizitza egiz guda etengabe bat da".Baña,nor dugu etsai? Entzun: Pablo doneak esaten digu:"Ez da,ba,aragi ta odolaren aurka darabilkigun burruka;beste al izate ta indarren aurka da...(Efes.6,12)

2.)Apaizaren sotiltasuna.-"Apaizak erri ta zorrotza izan bear du.Bere begiak leku guztiak miatu bear dituzte, bere ardurapean daukan eliz-barrutia ondo zaintzeko"(3'gn liburuan). "Alargun ta neskutzen ardura,gañera (batez ere neskutzena, pitxi eder ta zoragarriagorik ez bai-da);arrotz,gaxo ta epai-~~eskutidea~~ ere zaletasun suntuakin zaindu bear du.Egiaz,eleiz guziekiko ardura".

3.)Erriaren iritziak ajola gutxi izlari ausartu oni. "Erria ume bat dala " esaten digu. "Umeak negar egin,irain du edo jotzen bagaitu,ajola gutxi guri;baña ez degu arrotu bear gogoratzen bagaitu ere. Apaizak erriakin berdin jokatu bear du. Goratzen badute, ez du arrotu bear;ez ta apaldu ere erriaren esanengatik,oiak garrantzik ez badute" (5'gn liburua).

4.)Batez ere "urrezko oar au" egiten digu.:Nagusia menpekoaren ikasbide izan dedilla;"apaizaren utsuneak garbi azaltzen bai dira".Orregatik "zuen argia dirdir bego", argimutil gañean dagon gizonaren utsunea kaltegarri bai-da.Epelak lasaitu,ta lan egin nai dutenak arrotu arazten ditu.(3'gn liburuan).

Apaisaren jokabideak mintzatu ondoren,apaizgaiak aukeratzen dituztenen aurka eraso gogorra egiten du.Espa ta griña txarra eraginda askok apaiz ta Gotzaiak aukeratzen dituzte.Gai estiranak ez dira aukeratu bear;beren ontziko lapurrak izango bai lirake.Apaiz txarra danak ez de-

zala aitzakirik sumatu. Oroitu bedi Saul, Heli, Aaron ta Moises'taz. Baita ere Judas eta judutar sinisgogorren jokabidetaz.

Orregatik agiz eskatzen du: "Uka beza gizonak bere burua".

Gero apaiz ta lekaidearen bizitza berdintzen ditu. Arena zailagoa izanik ederragoa dala dio. Au bera dio, eta itz auekin amaitzen du bere liburutzos, Tomas deunak esaera eder ontan: "Bakoitzak bere baitan ausnartzea baño, ausnartutakoa besteei jakin-araztea ederragoa da".

Labaka'tar Iñaki.

Donosti'ko apaizgaila.